

6.

VOOR BOEREN, VISSERS EN BUITENLUI

Landbouw en visserij

Vitale landbouw

Voor een vitale landbouw moet innovatief ondernemerschap de ruimte krijgen. De uitdaging is om met minder grondstoffen meer voedsel te produceren wat bovendien duurzaam en efficiënt moet plaatsvinden. Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) moet daarom inzetten op productief gebruik van de beschikbare landbouwgrond en steun voor duurzame voedselproductie. Extra inspanningen voor onder meer biodiversiteit en landschap moeten worden beloond naast een vergoeding voor gemaakte kosten en gederfde inkomsten. Het GLB zorgt daarnaast voor een vangnet in geval van marktverstoring. Jonge boeren hebben toekomstperspectief en steun nodig voor een bedrijfsvername. Een vitale landbouwsector vormt de ruggraat van het platteland.

In het kort:

- ▶ Het landbouwareaal blijft beschikbaar voor landbouwproductie.
- ▶ Het GLB wordt eenvoudiger en de basissteun wordt niet belast met voorwaarden die onvoldoende aansluiten bij de praktijk. Extra inspanningen op het vlak van natuur worden beloond.
- ▶ Het GLB stimuleert precisielandbouw.

Je zult in deze tijd maar boer, visser of tuinder zijn. De stapeling van regels door een overheid die te weinig rekening houdt met de praktijk, neemt hand over hand toe, terwijl een duurzaam verdienmodel ontbreekt. De SGP wil naast ondernemers staan. Boeren, tuinders en vissers zijn onmisbaar voor voedselzekerheid in Nederland, Europa en de rest van de wereld. Elke dag komen er in de wereld meer dan 200.000 mensen bij en al deze monden moeten gevoed worden. Vruchtbare gronden en vakmanschap zijn hard nodig. Alleen samen kunnen we de duurzaamheidsopgaven het hoofd bieden, waarbij goed rentmeesterschap het uitgangspunt is. Het is de hoogste tijd dat er toekomstperspectief komt voor boeren, tuinders en vissers.

Het gelijke speelveld staat onder druk doordat de EU steeds meer eisen stelt aan de eigen voedselproducenten.

Eerlijke prijs en gelijk speelveld

De SGP wil een eerlijke prijs voor boeren. Beleid moet inzetten op het versterken van de positie van boeren en tuinders en een betere waardeverdeling in de voedselketen. Europese milieu- en dierenwelzijnseisen behoren tot de strengste ter wereld. Dit vraagt van ondernemers soms zeer hoge investeringen. De extra kosten moeten ze kunnen terugverdienen. Het gelijke speelveld staat onder druk doordat de EU steeds meer eisen stelt aan de eigen voedselproducenten, onder meer in het kader van de Green Deal, terwijl deze eisen niet altijd op

dezelfde wijze gelden als er voedsel geïmporteerd wordt. Doelstellingen voor verdere verduurzaming moeten haalbaar en betaalbaar zijn en er moet voldoende tijd zijn om ze te realiseren. De cumulatieve effecten van Europese doelstellingen zijn op dit moment onvoldoende in beeld. Het is daarom hoogst onverstandig dergelijke doelstellingen (van bovenaf) op te leggen. Voorkomen moet worden dat de voedselproductie door een ongelijk speelveld gaandeweg wegvloei uit de EU waardoor de afhankelijkheid van derde landen vergroot wordt. Bij internationale handel moet een gelijk speelveld het uitgangspunt vormen voor concurrentie.

In het kort:

- ▶ De EU zet zich in voor het versterken van de positie van de boer in de keten, onder meer door duidelijkheid over mededingingsregels.
- ▶ De Richtlijn inzake oneerlijke handelspraktijken in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen wordt aangescherpt: bij deelname aan keurmerken hoort zekerheid voor een kostendekkende vergoeding.
- ▶ Streefdoelen volgens Europees beleid moeten haalbaar en betaalbaar zijn, met behoud van voedselzekerheid, en hebben geen juridisch bindend karakter.
- ▶ Voor alle beleids- en wetgevingsvoorstellen gaat een cumulatieve effectenbeoordeling gelden.
- ▶ Kwetsbare landbouwsectoren worden uitgezonderd van heffingsvrije tariefcontingenten in vrijhandelsovereenkomsten en aan import worden gelijkwaardige productie-eisen gesteld.
- ▶ Voor vaccineren tegen dierziektes, zoals vogelgriep, komen er Europese en internationale afspraken zodat er geen nadellige gevolgen zijn voor de handel.

Gewasbescherming

Boeren en tuinders moeten voldoende middelen hebben om de plantgezondheid te kunnen waarborgen. Voor geïntegreerde gewasbescherming is een goed gevulde medicijnkast onmisbaar voor effectieve inzet van middelen op het moment dat het nodig is. Alternatieve middelen moeten sneller beschikbaar komen. Daarvoor moet de beoordelingscapaciteit in de lidstaten op orde gebracht worden, indien nodig gecoördineerd door de EU. De regelgeving voor duurzaam gebruik moet niet eenzijdig gericht zijn op hoeveelheden, maar vooral op het verminderen van de aantasting van het milieu.

In het kort:

- ▶ De toelating van nieuwe alternatieve gewasbeschermingsmiddelen, waaronder 'groene middelen', wordt versneld.

bijdrage aan duurzame teelten. Het gebruik van nieuwe veredelingstechnieken moet in de EU toegelaten worden, mits daarbij de soortgrenzen gerespecteerd worden. Plantmateriaal moet niet gepatenteerd kunnen worden. Het kwekersrecht blijft de aangewezen manier van bescherming.

In het kort:

- ▶ Het kader voor certificering van koolstofopslag in landbouwgrond maakt het boeren mogelijk om hiervoor een vergoeding uit de markt te ontvangen.
- ▶ Het gebruik van nieuwe veredelingstechnieken voor plantenveredeling wordt toegelaten met respect voor soortgrenzen en toegang tot plantmateriaal.

Nitraatrichtlijn en hergebruik nutriënten

Voor het realiseren van gezonde kringlooplandbouw moet de Nitraatrichtlijn aangepast worden. De EU moet meer ruimte bieden voor het hergebruiken van dierlijke mest en verwerkte dierlijke mest. Met de Nitraatrichtlijn moet het mogelijk zijn in elke lidstaat maatwerk af te leveren. Het meetnetwerk voor waterkwaliteit moet onderscheid maken tussen de invloed van landbouw en van stedelijke of andere factoren. Een derogatiebeschikking bij de Nitraatrichtlijn mag niet door de Europese Commissie gebruikt worden om algemene maatregelen af te dwingen.

In het kort:

- ▶ De Nitraatrichtlijn gaat meer ruimte bieden voor circulair gebruik van dierlijke mest en verwerkte dierlijke mest.

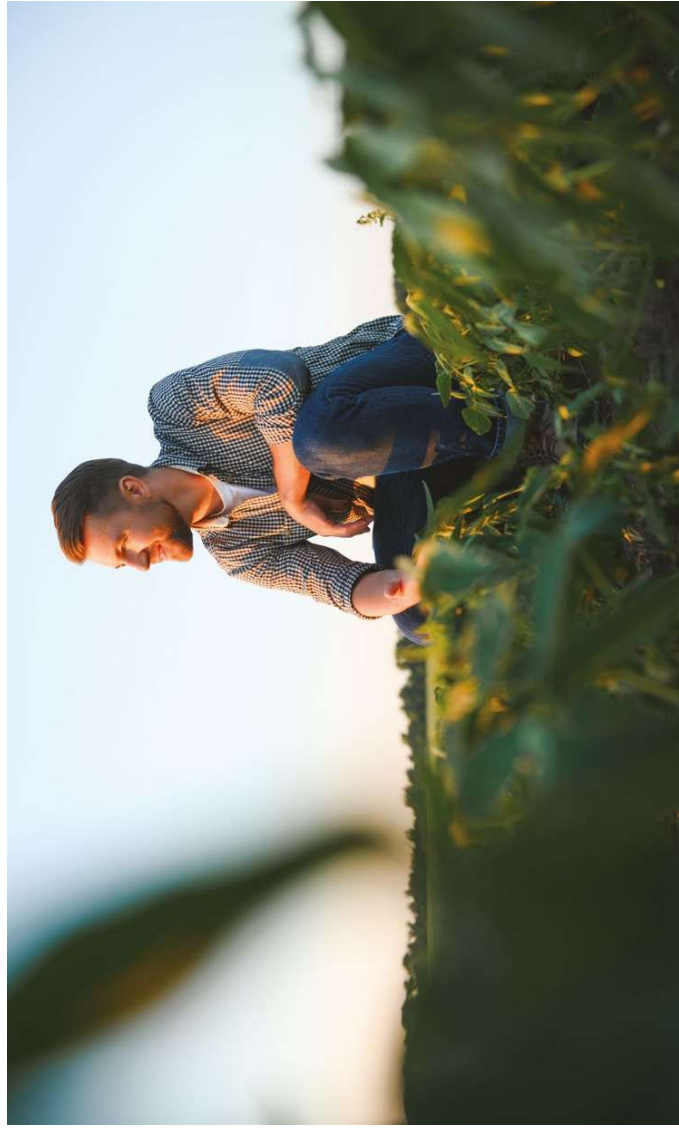
Innovatie en duurzaamheid

Nederland heeft een unieke land- en tuinbouwsector met een hoge productiviteit per hectare, een relatief lage 'ecologische voetafdruk' per eenheid product en veel inzet op innovatie. Zowel milieu-beleid als het GLB moet hiermee rekening houden door voldoende maatwerk.

De EU moet inzetten op duurzame innovatie. Te vaak wordt innovatie belemmerd door achterhaalde regelgeving. Het behoud van een kritische massa van landbouwactiviteit is onontbeerlijk voor het blijven ontwikkelen van kennis en innovatie. Onderzoeksgelden moeten bijdragen aan praktische oplossingen voor uitdagingen op het boeren erf in de kas.

Een gezonde bodem vormt de basis voor een duurzame teelt. Inspanningen van boeren kunnen tegelijkertijd bijdragen aan meer koolstofopslag. Boeren dienen hiervoor een vergoeding uit de markt te kunnen ontvangen.

Nederlandse veredelaars leveren met steeds weer nieuwe en productievere rassen een onmisbare

Balans in natuurwetgeving

De huidige Habitrichtlijn is gebaseerd op een statische of starre benadering van natuur en zet Nederland onnodig op slot. Naast herziening van het nationale stikstofbeleid en het Natura 2000-beleid, is een Europese herziening van de Habitrichtlijn nodig. Er moet meer gekeken worden naar de staat van habitattypen en soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied over landsgrenzen en door de hele EU. Als een habitattype of soort een gunstige staat van instandhouding heeft bereikt, moet de strikte beschermingsstatus automatisch aangepast worden. Zo is het noodzakelijk de exponentieel groeiende wolvenpopulatie te beheren om verdere schade aan vee te voorkomen. Het voorstel van de Europese Commissie om de beschermingsstatus van de wolf te verlagen, moet zo snel mogelijk geëffectueerd worden. Grote verschillen in toepassing van het natuurbeleid in de Europese Unie, in het bijzonder die aan weerszijden van een landsgrens, zijn niet uit te leggen. Het is bizar dat Nederland een drempelwaarde van 0,005 mol hanteert voor

Regeldruk

De overheid moet stoppen met de stapeling van regelgeving en niet op de stoel van de ondernemer gaan zitten. Er moet steeds gestuurd worden op het doel. Daarbij passen geen top-downvoorwaarden over de manier waarop en de middelen waarmee die doelen bereikt moeten worden. De administratieve lasten voor boeren moeten ook drastisch omlaag. Vertrouwen en maatschappelijke waardering van agrarische ondernemers moeten hersteld en bevorderd worden.

In het kort:

- ▶ Er komt meer ruimte voor doelstelling in plaats van middelvoorschriften.
- ▶ De administratieve lasten en regeldruk voor de agrarische sector gaan omlaag.

In het kort:

- ▶ De bijdrage van de visserij aan de voedselzekerheid en de economie is onmisbaar en moet worden meegewogen in beleidsvoorstellen.
- ▶ Er komt een aparte Eurocommissaris voor de visserij.

Aanlandplicht

Sinds 2015 zijn vissers verplicht om alle gevangen vis aan land te brengen, ook al gaat het om ongewenste bijvangst zonder enige commerciële waarde. Zeker voor de gemengde visserij in de Noordzee is dit een onwerkbare maatregel. Daarnaast is de aanlandplicht strijdig met de kringloopgedachte. Wat de SGP betreft moet de aanlandplicht van tafel. De registratie van de (bij)vangst moet centraal staan, maar vissers moeten niet gedwongen worden alles aan land te brengen. Zolang de aanlandplicht bestaat, moeten de uitzonderingen optimaal benut worden en moet het aantal soorten dat onder de aanlandplicht valt, verminderd worden.

In het kort:

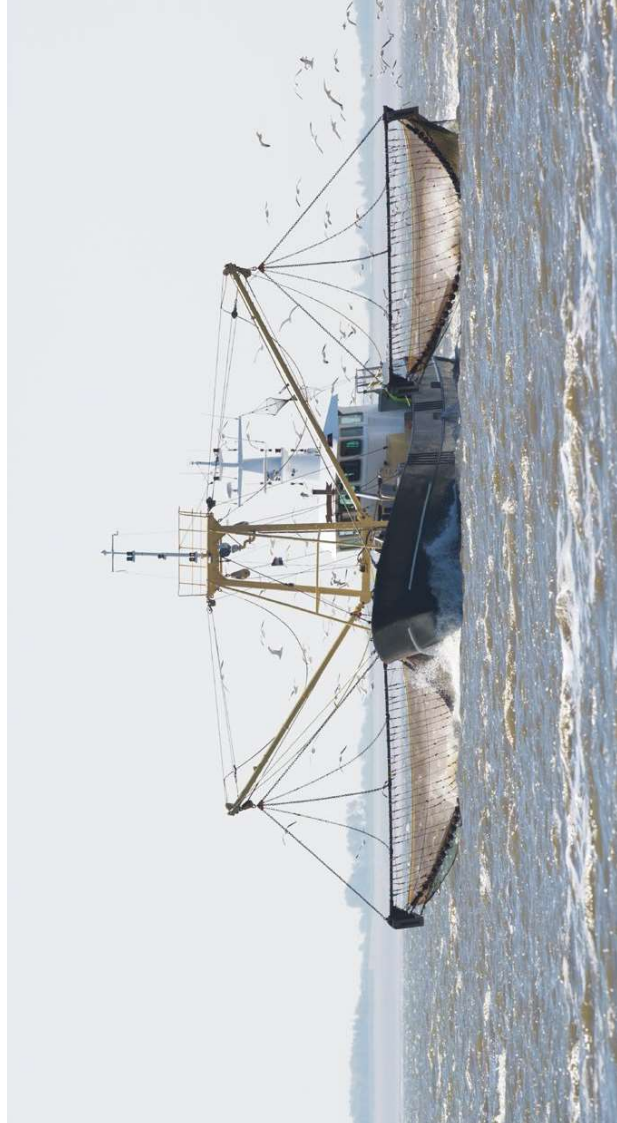
- ▶ De aanlandplicht gaat van tafel.

Visserij

De visserij levert een wezenlijke bijdrage aan onze voedselzekerheid met vis als duurzaam natuurproduct. Ook sociaaleconomisch is de sector van groot belang voor onze kustgemeenschappen: naast de vissers vinden veel anderen werk in de hele keten van verwerking en distributie. Om voldoende aandacht voor deze sector te garanderen, pleit de SGP voor een Eurocommissaris met een portefeuille die volledig in het teken van de visserij staat. Europese beleidsvoorstellen moeten altijd vooraf getoetst worden met effectbeoordelingen, waarin de sociaaleconomische belangen nadrukkelijk moeten worden meegewogen. In dit kader is het onverstandig vergaande beperkingen op te leggen aan de bodemberoerende visserij. Het is niet goed nog verder afhankelijk te worden van geïmporteerde vis. Dat is minder duurzaam en heeft een hogere CO₂-afdruk dan wildgevangen vis uit de Noordzee. Op dit moment is ongeveer 60% van de totale Europese visconsumptie afkomstig van import. Daarom is het van belang net zulke hoge eisen te stellen aan de importvis als aan dat wat de eigen vissers vangen.

Pulsvisserij en innovatie

De pulsvisserij moet terug. Het is een grote vergissing geweest om deze zuinige, effectieve en milieuvriendelijke methode te verbieden. Het is wetenschappelijk bewezen dat de puls zorgt voor minder bodemberoering, minder brandstofgebruik en minder CO₂-uitsluit. In het licht van alle duurzaamheidsinitiatieven van de EU is het pulsverbod niet uit te leggen. De hoge brandstofprijzen als gevolg van de oorlog tussen Rusland en Oekraïne, hebben veel vissers in de problemen gebracht. Dit heeft laten hoe kwetsbaar de sector is op dit

punt. De brandstofaaccijnsrijstelling voor de visserij moet dan ook blijven bestaan. Verder moeten we vergroening mogelijk maken, bijvoorbeeld door de installatie van zuinigere motoren. Soms vergen die meer ruimte aan boord. De bestaande platfonds voor de vlootcapaciteit mogen hiervoor geen belemmering vormen. Daarnaast moeten we investeringen in nieuw vistuig zoals waterspraytuig blijven stimuleren.

In het kort:

- ▶ De pulsvisserij wordt weer toegestaan.
- ▶ De brandstofaaccijnsrijstelling voor de visserij blijft behouden.
- ▶ Innovatie, vergroening en verduurzaming van vaartuigaandrijving worden gestimuleerd en mogen niet gehinderd worden door capaciteitsplafonds.

het ook mogelijk maken dat er gevestigd kan blijven worden in windparken en natuurgebieden. In het kader van de Natura 2000-richtlijnen moet de visserij aangemerkt worden als bestaand gebruik.

In het kort:

- ▶ Meervoudig gebruik van windmolenparken en natuurgebieden op zee wordt de standaard.
- ▶ Er komt onderzoek naar milieugevolgen van windmolenparken.
- ▶ Er komt een bouwstop voor windmolens in belangrijke visgronden.
- ▶ De visserij wordt aangemerkt als bestaand gebruik in Natura 2000-gebieden.

Quota

Het systeem van relatieve stabiliteit, waarbij de vangstrechten volgens een vaste verdeelsleutel worden verdeeld over de lidstaten, moet worden behouden. De toedeling van visquota op basis van historische rechten ook. Het systeem met individuele verhandelbare contingents, dat in Nederland al decennia wordt gebruikt, heeft zijn waarde bewezen. Het zorgt namelijk voor zekerheid en dat maakt innovaties mogelijk. Het is zorgelijk dat Nederland dit wil vervangen door een verdeling op basis van duurzaamheidscriteria. Wat de SGP betreft, moet er gekeken worden naar de mogelijkheid

van meerjarige quota om de vissers meer zekerheid te geven voor de langere termijn. Hierbij moet het MSY-principe (maximale duurzame opbrengst) leidend zijn, zodat overbevissing voorkomt wordt. De visbestanden in de Noordzee staan er over het algemeen goed voor.

In het kort:

- ▶ Het huidige quotastelsysteem wordt niet overboord gezet.
- ▶ De EU verkent de mogelijkheid van meerjarige quota.

Paling

Na enkele decennia van sterke daling is de palingpopulatie de afgelopen tien jaar stabiel gebleven of zelfs licht gegroeid. Dit valt in grote mate toe te schrijven aan de Europese Aalverordening uit 2007, maar extra inspanningen zijn nodig om de aalstand nog verder te verbeteren. Beter bestandsbeheer is nodig. De SGP pleit daarbij voor een holistische benadering. Recente maatregelen, die eenzijdig gericht zijn op het beperken van de visserij, zijn niet goed. Er moet werk gemaakt worden van het passeerbaar maken van migratiebarrières (zoals dijken en sluisen) en het tegengaan van vervuiling, stroperij en illegale handel. Daarnaast moeten we doorgaan met paling over de dijk zetten en het gericht uitzetten van glasaal.

In het kort:

- ▶ De Aalverordening staat weer centraal in het beheer van de paling, waarbij er een holistische aanpak is die niet eenzijdig gericht is op visserijbeperkingen.

Extern beleid

De Europese visserij heeft veel te maken met derde landen. Dichtbij huis zijn dat de wateren van het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen. Het is belangrijk om een goede relatie met deze landen te onderhouden. Helaas gedragen het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen zich niet altijd als een goede buur. Dat blijkt als ze eenzijdig maatregelen nemen die nadelig zijn voor de EU, zoals het stellen van technische vereisten aan vaartuigen en vistuig of het afsluiten van visgebieden. Daarom moet de EU bereid zijn om gepaste tegenmaatregelen te nemen indien dit nodig is. Hierbij valt nadrukkelijk te denken aan het beperken van de toegang tot de Europese markt. Ook als het gaat om het behouden van Europese toegang tot de Britse wateren na 30 juni 2026, moet dit nadrukkelijk gekoppeld worden aan Britse toegang tot de EU-markt.

Naast goede burens heeft de EU ook verre vrienden nodig. Daarom is het goed om te blijven inzetten op duurzame visserijafspraken met regionale organisaties en derde landen in Afrika en Azië. Dat houdt in dat Europese vissers het wetenschappelijk bewezen surplus in deze wateren kunnen opvissen. We hebben dan ook een verantwoordelijkheid om de lokale sector en autoriteiten technisch en financieel te ondersteunen. De SGP vindt dat visvangst primair bedoeld is voor menselijke consumptie en is daarom kritisch op visserij die bedoeld is voor de verwerking tot vismeel. Op deze manier kan de EU duurzaam visserijbeheer internationaal promoten. Daarbij moeten we streng optreden tegen illegale visserij, bijvoorbeeld door een land als China.

In het kort:

- ▶ Onderhandelingen over de toegang tot Britse en Noorse wateren zijn gekoppeld aan toegang tot de Europese markt.
- ▶ De EU spant zich in voor duurzaam visserijbeheer op internationaal niveau.

Voor de SGP is het essentieel dat er genoeg ruimte blijft om te vissen.

Natuurgebieden en wind op zee

Het wordt steeds drukker op zee. Beschermd natuurgebieden en windmolenparken leggen een steeds groter beslag op historische visgronden. Voor de SGP is het essentieel dat er genoeg ruimte blijft om te vissen. Meervoudig ruimtegebruik zou hierin de sleutel kunnen zijn, wat nu nog te weinig gebeurt. Daarom moeten we de vissers zelf een stem geven in het beleid. De SGP bepleit een bouwstop voor windmolens in belangrijke visgronden. Windmolens kunnen immers allerlei schadejijke ecologische effecten hebben waarvan nog maar weinig bekend is, zoals geluidshinder, verandering van zee- en luchtstromen, veranderingen in de waterkolom en elektromagnetische velden. De SGP pleit voor gedegen onderzoek naar deze effecten. Het beleid moet worden afgestemd op de resultaten hiervan. Aanbevolen wordt natuurgebieden en windmolenparken te combineren, omdat dit leidt tot minder ruimtebeslag. Ook voordat windmolenparken in natuurgebieden aangelegd worden, dient gedegen onderzoek plaats te vinden. We moeten